

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 1-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Вухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

№ 1-Son 2026-yil

**Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy
komunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda
№1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan**

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Tadjixodjayev Zokirxo‘ja Abdusattorvich - Texnika fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharofovich - pedagogika fanlari doktori, professor (Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasi mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor (O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Xamidov Akmal Amrulloevich – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Buxoro viloyati Pedagogik mahorat markazi direktori)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo'yicha direktor o'rinbosari)

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi professori).

Kosimov Ubaydulla Axrorovich - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (Buxoro viloyati Pedagogik mahorat markazi Pedagogika va psixologiya, ta‘lim texnologiyalari kafedrasi mudiri)

Ismatova Dilafuz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasi dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar kafedrasi dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasida dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasida o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Tadjixodjayev Zokirkhoja Abdusattorovich — Doctor of Technical Sciences, Professor.

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Khamidov Akmal Amrulloevich — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Director of the Bukhara Regional Center for Pedagogical Excellence.

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Kosimov Ubaydulla Axrorovich — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology, Educational Technologies at the Bukhara Regional Center for Pedagogical Excellence.

Dilafruz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Xolmirzayeva Mushtariybegim

Sharq sivilizatsiyasi va falsafa fakulteti 2-kurs talabasi

U. Abdullayev

TDSHU tarix fanlari nomzodi, dotsent

BOBI OLIY: USMONLI DAVLATINING BOSHQARUV MARKAZI VA EVOLYUTSIYASI

Annotatsiya. Ushbu maqola Usmonli Davlatining muhim boshqaruv markazi bo'lgan Bobi Oliyning tarixiy rivojlanishini tahlil qiladi. Unda Bobi Oliyning dastlabki bosh vazir qarorgohi sifatida shakllanishi, keyinchalik davlat ishlarini yuritishning asosiy markaziga aylanishi jarayoni ko'rib chiqiladi. Maqolada, shuningdek, Bobi Oliyning XIX asrdagi ahamiyati, islohotlar davridagi roli va byurokratik tuzilmalarining shakllanishidagi o'rni yoritiladi. Hozirgi kunda ham Istanbulning muhim tarixiy hududi sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolgan Bobi Oliyning Usmonli davlat boshqaruvidagi merosi tadqiq etiladi.

Kalit so'zlar: Bobi Oliy, Sadorat, Tanzimat islohotlari, byurokratiya, Chag'alog'li, Adib Afandi.

Annotation. This article analyzes the historical development of the Sublime Porte, a key administrative center of the Ottoman Empire. It examines its initial formation as the residence of the Grand Vizier and its evolution into the primary hub of state affairs. The article also highlights the significance of the Sublime Porte in the 19th century, its role during the reform era, and its place in the formation of bureaucratic structures. Today, the Sublime Porte remains a historically important area of Istanbul and continues to reflect the administrative legacy of the Ottoman state.

Key words: Sublime Porte, Grand Vizierate, Tanzimat reforms, bureaucracy, Çagaloglu, Adib Efendi.

Аннотация. В данной статье анализируется историческое развитие Баб-и Али - важного административного центра Османской империи. Рассматривается его первоначальное формирование как резиденции великого визиря и последующее превращение в главный центр управления государственными делами. Также в статье освещается значение Баб-и Али в XIX веке, его роль в период реформ и участие в формировании бюрократических структур. Сегодня Баб-и Али продолжает сохранять свое значение как важный исторический район Стамбула и символизирует административное наследие Османской империи.

Ключевые слова: Баб-и Али, Садорат, Реформы Танзимата, бюрократия, Чагалоглу, Адиб Эфенди.

Bobi Oliy Usmonli Davlatida bosh vazirning yashash joyi va davlat ishlari yuritiladigan asosiy boshqaruv binosi bo'lib xizmat qilgan⁵. Bu atama dastlab sultonga olib boruvchi eshik ma'nosini anglatgan bo'lsa-da, keyinchalik Bosh vazirlik binosi sifatida ishlatilgan⁶. Istanbulning hozirgi Chag'alog'li mahallasida joylashgan bu bino “Yuksak Darvoza” ma'nosini anglatadi va ko'pincha Usmonli hukumatini (Oliy Davlat) ifodalovchi atama sifatida ishlatilgan. XIX asrda bosh vazirlik idorasi va boshqa muhim davlat bo'limlari shu yerda joylashgan edi. Islohotlar davri bilan modernizatsiya harakatlarining markazi bo'lib, bosma nashrlar va nashriyot faoliyati kuchaygan hududga aylandi. Hozirda Istanbul viloyati boshqarmasining ba'zi bo'limlari ushbu tarixiy hududda faoliyat ko'rsatmoqda. Bobi Oliy XVIII asr oxirlarigacha “Bosh vazir darvozasi”, “Bosh vazir qarorgohi” yoki “Osafiy darvozasi” kabi nomlar bilan atalgan. Abdulhamid I davrida (1774–1789) rasman “Bobi Oliy” nomi berildi. Bu atama arab tilidagi “bob” (darvoza) va “oliy” (yuksak)

⁵ <https://journos.com.tr/babiali-nedir-nerede-ne-zaman-kuruldu>

⁶ Zürcher Erik Jan - Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İstanbul 2000. İletişim Yayınları. S.30-31.

soʻzlaridan tashkil topgan. Usmonli Davlatining kengayishi bilan bosh vazirlarning vakolatlari oshib, boshqaruv markazi Toʻpqopi qasridan bosh vazirlarning qarorgohlariga koʻchdi. 1756-yilda Sulton Usmon III tomonidan Chagʻalogʻlida qurilgan bosh vazirlik qarorgohi Bobi Oliyning ilk rasmiy binosi sifatida qabul qilinadi. Bu bino davlatning amalda boshqariladigan markaziga aylandi. XVI va XVII asr manbalarida Bobi Oliy atamasi kamdan-kam hollarda Bobi Humoyun, Devon-i Humoyun maʼnosida uchraydi va oʻsha davrda sadrazam idorasi maʼnosida ishlatilmagan. XVIII asrning ayniqsa ikkinchi yarmiga oid manbalardan Subhi Mahmud, Izzi Sulaymon Afandi va Chashmizoda Mustafo Rashid (vaf. 1770) tarixlarida Bobi Osafiy atamasi uchrasa-da, Bobi Oliy iborasi uchramaydi. Biroq, asrning oxirlariga kelib “sadrazam idorasi” va “posho darvozasi” maʼnosida Bobi Oliy ishlatila boshlangan. Masalan, Halil Nuri (vaf. 1798) fransuz elchisining qabuli munosabati bilan, Adib Mahmud Amin Afandi (vaf. 1801) Salim IIIning taxtga oʻtirishini hikoya qilgan voqeanomalarida Bobi Oliy atamasini tilga olganlar. Ahmad Vosif Afandi esa (vaf. 1806) Mohasinul-osor asarida “posho darvozasi” maʼnosida Bobi Oliy tez-tez ishlatgan. Xuddi shunday, Shonizoda Mahmud Otaulloh (vaf. 1826) va Jobiy tarixlarida ham turli voqealar munosabati bilan Bobi Oliydan soʻz yuritiladi. Borgan sari gʻarbdagi maʼnosi bilan Usmonli hukumati uchun ishlatiladigan bu soʻz, yevropalik tarixchi va sayyohlarning asarlarida ham “oliy darvoza” maʼnosida Sublime Porte, Hohe Pforte shaklida ishlatilib, mashhur nomga aylangan. XIX asrda, ayniqsa Abdulmajid va Abdulazizning hukmronlik davrlarida esa, faqatgina Usmonli hukumatini ifodalovchi atamaga aylangan⁷. “Yuqori darvoza”, “ulugʻ darvoza” degan maʼnoni anglatuvchi bu atama dastlab bosh vazir (sadrazam) saroyini bildirgan. Vaqt oʻtishi bilan bosh vazir saroyiga “Posho darvozasi” yoki “Adolatli darvoza” (yaʼni, Bobi Osafiy) deb ataladigan boʻldi. Biroq 1808-yildagi Olamdor voqesasidan keyin qayta qurilgan binoga, oʻsha davr hukmdori Adliy Mahmud (yaʼni, Sulton Mahmud II) nomiga nisbatan “Adolat darvozasi” (Bobi Adliy) deyilgan va XIX asrning ikkinchi yarmida yana “Oliy Darvoza” nomi ishlatilgan. Dastlab davlat ishlari hozirgi hukumat majlisiga mos tushadigan va haftaning toʻrt kuni yigʻiladigan “Oliy kengash” (Devon-i Humoyun)da koʻrib chiqilardi. Haftaning yana bir kuni esa bosh vazir saroyida “peshin yigʻini” oʻtkazilardi. Soʻnggi ikki yuz yillikda Usmonli davlatidagi boshqaruv tizimidagi oʻzgarishlar, shuningdek, bosh vazirning “peshin yigʻinlari” orqali davlat ishlarini bajara boshlashi natijasida yangi yigʻilish tartibi joriy qilindi. Oliy kengashga oid hujjatlar, daftarlar va yozuvlar endilikda Oliy Darvoza tarkibida saqlana boshladi. Bosh kotib, devon kotiblari, navbatchi boshliq va uning xodimlari, marosim boshligʻi kabi lavozimlar ham bu yerga koʻchirildi. Ular bosh vazirga xizmat qiluvchi yordamchilar - vakil va maktub yozuvchi bilan birga “Oliy Darvoza xodimlari” deb yuritila boshlandi. Tanzimat islohotlari davrida tashkil topgan kengashlar ham Oliy Darvozadagi tuzilmalarning shakllanishida muhim rol oʻynadi. “Oliy Darvoza maslahat kengashi” Usmonli davlat boshqaruviga yangi byurokratik yoʻnalish olib keldi. Bosh vazir saroylari har doim saroyga yaqin boʻlishi uchun Istanbulning Jogʻalogʻli hududida joylashgan boʻlsa-da, dastlab ularning doimiy binosi boʻlmagan. Tarixchi Naʼima maʼlumotlariga koʻra, Sulton Ibrohim davrida bosh vazirlik qilgan Kamonqosh Qora Mustafo nomli amaldorning hozirgi Oliy Darvoza hududida saroyi boʻlgan va u yerda davlat xizmatchilari ham joylashgan. Ammo bu joyning rasmiy ravishda Oliy Darvoza sifatida ochilishi 1756-yilda Sulton Usmon III tomonidan amalga oshirilgan⁸. Shundan soʻng ushbu bino bosh vazir saroylari doimiy joylashgan, amalda davlat boshqaruvi olib borilgan markazga aylangan. 1839-yildagi yongʻindan keyin esa, 1844-yildan boshlab u bosh vazirning yashash joyi emas, balki toʻliq davlat idorasi maqomini oldi. Babi Oliy, Yaponiya elchisining ilk rasmiy qabul marosimi uchun tayyorlanganligi haqida ham maʼlumotlar mavjud. Oʻsha davrdagi Bobi Oliyning koʻrinishi, Konstantin Yepulaning chizmasi va boshqa manbalar asosida qayta yaratilgan. Istanbulning qadimiy koʻrinishi, Holiq Shohsuvoroʻgʻli tomonidan tasvirlangan rasmlarda ham uchraydi. (1972). Ushbu rasmda Bobi Oliy oʻng tomonda, tepalik ustida joylashgan,

⁷ <https://islamansiklopedisi.org.tr/babiali>

⁸ <http://www.istanbul.gov.tr/babiali-tarihcesi>

bir-biriga yaqin yog‘och uylar bilan o‘ralgan Usmonli saroyi (To‘pqopi saroyi) ko‘zga tashlanadi. Markazda esa, o‘zining ulkan hajmi va bir-biriga tutashgan binolari bilan Babi Oliy joylashgan. Yana bir Bobi Oliy binosida ishlagan shaxsning tarixiy bir hikoyasida aytilishicha, Adib Afandi (Mustafo Pacha o‘g‘li) 1808-yilda sodir bo‘lgan Bobi Oliy voqealarini yozgan. Uning yozishicha, o‘sha paytda Bobi Oliy bir-biriga yaqin joylashgan, ko‘plab amaldorlar, kotiblar, harbiy xizmatchilar va mansabdorlar bilan to‘lib toshgan gavjum joy bo‘lgan. Bu kabi odamlarning shovqini va harakati doimiy ravishda eshitilib turgan. O‘sha kunlardagi Surayi Davlat idorasining yarmidan ko‘pi ikki qavatli yog‘och inshootlardan iborat edi. Ilohiy ko‘rinishga ega bo‘lgan katta darvozadan kirilganda, avval keng bir hovli va boblar (darvozalar) joylashgan edi. Hovlining o‘ng tomonida, bir-biriga tutashgan, uzun qator bo‘lib cho‘zilgan turli idoralar joylashgan edi⁹. Bular qatorida, Daftardorlik (Moliya vazirligi), Tazkirochi (Kotibiyat), Tahvil Qalami (Qarzar bo‘limi), Ruus Qalemi (Mansablar bo‘limi), Beylikchi (Tashqi ishlar bo‘limi), Amadiy Qalami (Devonxona), Nishonchi (Davlat muhri saqlovchi), Javohir Qalemi (Javohirlar bo‘limi), Voqeanavis Qalami (Yilnomachilar bo‘limi), Tashrifot Qalami (Marosimlar bo‘limi), Tabhona (Nashriyot), Telgrafxona va Pochta idoralari ham bor edi. Hovlining chap tomonida esa, Imorat (oshxona), kasalxona, masjid, hammom va favvoralar joylashgan edi¹⁰. Bundan tashqari, Boyazid masjidi va Shaxzoda masjidi minoralari ham uzoqdan ko‘rinib turganligi aytib o‘tilgan. Bobi Oliy Hujjatlar xonasi, 12-sha‘bon 1267-yil (12-iyun 1851)da chiqarilgan oliy farmon bilan tashkil etilgan. Byurokratik yuklamaning ortib borishi va rasmiy hujjatlar aylanishining nazorat ostiga olinishi lozimligi, boshqacha aytganda, bugungi kundagi “hujjatlar boshqaruvi” yoki “yozuvlar boshqaruvi” deyiladigan soha, xuddi xazina hujjatlari (Hazine-i Evrâk)da bo‘lgani kabi bosh vazirlik (sadorat) byurokratiyasida ham amaliy zarurat sifatida yuzaga kelganligi sababli Bobi Oliyning Hujjatlar xonasi tashkil etilgan.

Xulosa qilib aytganda, Bobi Oliy Usmonli davlatining siyosiy hayotida markaziy o‘rin tutgan muhim maskan bo‘lgan. Dastlab bosh vazirning qarorgohi sifatida faoliyat ko‘rsatgan bu joy, vaqt o‘tishi bilan davlat boshqaruvining asosiy markaziga aylandi va “Yuksak Darvoza” nomi bilan Usmonli hukumatining sinonimiga aylandi. Ayniqsa, Tanzimat davrida modernizatsiya harakatlarining o‘chog‘i bo‘lgan Bobi Oliy, byurokratik tizimning rivojlanishida muhim rol o‘ynadi. Garchi davlat boshqaruvining markazi keyinchalik Anqaraga ko‘chirilgan bo‘lsa-da, Bobi Oliy Istanbulning tarixiy va madaniy merosining ajralmas qismi sifatida o‘z ahamiyatini saqlab qolmoqda. Uning tarixiy evolyutsiyasi Usmonli davlatining boshqaruv tizimidagi o‘zgarishlarni va markazlashuv jarayonlarini yaqqol ko‘rsatib beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Candemir, M. (2002). Bâb-ı Âlî Evrâk Odası (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı). İstanbul. S.60
2. Zürcher Erik Jan - Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İstanbul 2000. İletişim Yayınları. S.30-31
3. Sabiha Akman GÜNDOĞA. BABIALI'NIN MİMARİ GELİŞİMİ (BABIALI'NIN MİMARİY RIVOJLANISHI). Sigma 3. S.341-347.
4. <http://www.istanbul.gov.tr/babiali-tarihcesi>
5. <https://journno.com.tr/babiali-nedir-nerede-ne-zaman-kuruldu>
6. <https://islamansiklopedisi.org.tr/babiali>

⁹ Candemir, M. (2002). Bâb-ı Âlî Evrâk Odası (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı). İstanbul. S.60

¹⁰ Sabiha Akman GÜNDOĞA. BABIALI'NIN MİMARİ GELİŞİMİ (BABIALI'NIN MİMARİY RIVOJLANISHI). Sigma 3. S.341-347

Dilmurodov Elyorjon Ilg'or o'g'li
Tashkent State University of Economics Researcher

CIVIL SOCIETY AND GLOBALIZATION: THE HARMONY OF NATIONAL VALUES AND MODERN TRENDS

Abstract. *This research work analyzes the impact of the digitization process on civil society and its transformational trends, as well as future prospects. The goal is to determine how civil society is developing through digital technology and the problems that arise in the process. Many examples, studies and statistics are given in this regard. The results of the study will help to understand how civil society develops in the digital age and make it possible to develop strategies to further strengthen digital citizenship in the future.*

Key words: *civil society, legal state, democracy, State and society relations, civil activism, innovation and technology, digitization / digital technologies, freedom of information, Social Partnership, public control, free market economy, family and society values, equality, civil responsibility, social capital, fair society, freedom of conscience, freedom of thought, Civil position.*

Аннотация. *В данной научной работе анализируется влияние процесса цифровизации на гражданское общество, его трансформационные тенденции и перспективы будущего развития. Цель исследования - определить, каким образом гражданское общество развивается с использованием цифровых технологий, а также выявить проблемы, возникающие в ходе данного процесса. В этой связи приводятся многочисленные примеры, исследования и статистические данные. Результаты исследования способствуют более глубокому пониманию развития гражданского общества в цифровую эпоху и позволяют выработать стратегии по дальнейшему укреплению цифрового гражданства в будущем.*

Ключевые слова: *гражданское общество, правовое государство, демократия, отношения государства и общества, гражданская активность, инновации и технологии, цифровизация / цифровые технологии, свобода информации, социальное партнёрство, общественный контроль, свободная рыночная экономика, ценности семьи и общества, равенство, гражданская ответственность, социальный капитал, справедливое общество, свобода совести, свобода мысли, гражданская позиция.*

Introduction. The process of globalization unfolding across the world and the emergence of intense competition in rapidly changing societies require responses formulated by knowledgeable individuals who have mastered science, modern technologies, and innovative achievements. The global digitalization era has had profound impacts on various spheres of human life. Digital technologies, the internet, and social networks play an important role in shaping civil society. This process elevates the activity of civil society, transforms its internal and external relations, and brings people's social and political participation to a new level.

In recent years, the organizational and legal foundations and mechanisms of state support aimed at forming a free and strong civil society, as well as radically enhancing the role and significance of its institutions in public administration, have been improved in our country. The signing of Presidential Decree No. PF-124 of August 24, 2024, by President Sh. Mirziyoyev, “On Measures for Further Improvement of the State Support System for Civil Society Institutions,” can be viewed as a logical continuation of this policy.

Main part. Civil society is composed of genuine citizens-individuals interconnected through organic ties, possessing legal and political culture grounded in ethical norms. The earliest conceptions of civil society were expressed in Aristotle's Politics. According to him, human freedom must be secured through the organization of social life based on justice and the rule of law. Particular attention is given to ensuring that laws are correct and just in governing society. These ideas significantly evolved by the 21st century, particularly advancing in the works of T. Hobbes.

During the French Revolution of the 18th century, with the adoption of the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen, the concept of civil society began to spread widely. The notion of “citizens”-equal members of society-emerged, and individuals began to understand their personal interests as interconnected with the interests of society and the state. The ideas of Kant, Rousseau, Hegel, and Popper revealed new dimensions of civil society and clarified its essence as a universal human value.

In the East, civil society has its own distinct interpretation. It is directly associated with the harmonious unity of ethics, culture, and spirituality with the law, and with codes of conduct and behavioral norms. In the ancient historical-legal monument Avesto, ideas such as communal living, mutual relations based on morality and norms, are emphasized. Principles such as the supremacy of law and the governance of society through legal norms rather than individuals represent the earliest features of civil society. In Farabi’s *The Virtuous City*, the necessity of just laws in governing a country and the essence of forming an active civil society are deeply analyzed. According to Farabi, if citizens lack virtuous character, the need for authority arises; crime and disorder flourish when laws are weak and the population lacks ethical and spiritual maturity. These ideas were also advanced and practiced by Ibn Sina, Beruni, Khwarizmi, Amir Temur, Alisher Navoi, Babur, and others.

Civil society is an open, self-developing society in which the human being occupies a central place. In this sense, such a society stands in contrast to politically ideological or authoritarian systems. The family, property, the individual, freedom, rights, and the law constitute the core values of civil society.

Several philosophical perspectives on civil society may be noted:

Abu Ali Ibn Sina considered mutual compassion and moral relations among people to be the primary condition for the existence of a just society. In his view, moral excellence can be achieved only through enlightenment. Ibn Sina asserted that the rise of ethical relations is a key factor in ensuring the moral and spiritual stability of society, thereby offering a unique interpretation of the concept of civil society.

Abu Nasr Farabi is among the scholars who profoundly studied human society. In his work *Views of the People of the Virtuous City*, he scientifically substantiates the origins of society: “Every human being is created in such a way that, to live and attain perfection, he needs many things which he cannot acquire alone... Therefore, only through the union of many people who assist each other can man attain the perfection to which he naturally strives.” This “community” is what constitutes human society.

The concept of civil society manifests uniquely in the ideas of Amir Temur. In establishing democratic foundations of state governance, he sought to conduct state affairs through councils, consultations, deliberation, caution, and prudence. According to eyewitness accounts, in Samarkand he gathered representatives of various religions and treated them with respect. Other sources state that his son Mironshah was appointed responsible for the needs of Christians and for relations with Christian states-so much so that he was honored in the West as “Patron of the Catholic faith.” Amir Temur’s most significant contribution was the creation and implementation of a national statehood doctrine grounded in the principles of justice.

Alisher Navoi’s views on a just society are reflected in his works. He dreamed of constructing an “exalted society,” praised the “just ruler,” and harshly criticized injustice. According to Navoi, only highly moral and enlightened individuals can build a just society. For this reason, he emphasized spiritual upbringing as the foundation for constructing such a society.

Among Western thinkers, J. Locke in his *Second Treatise of Civil Government* argued that the only way for a person to transcend the “state of nature” and reach the level required by civil society is to join a social union formed by mutual agreement. Rousseau emphasized the need for an association in which collective strength protects each member’s person and property. Montesquieu argued that liberty is based on psychological peace grounded in security, which requires a governance system ensuring that no citizen fears another[4:76]. Kant, in *Idea for a Universal History*

Nutq texnikasining ta’lim samaradorligiga ta’siri tarbiyaviy jihatdan ham namoyon bo’ladi. O’qituvchining madaniyatli, muloyim va hurmatga asoslangan nutqi o’quvchilarda ijobiy psixologik muhitni shakllantiradi. Bu esa o’quvchilarning o’z fikrini erkin bayon etishiga, xatodan qo’rqmasdan faol qatnashishiga sharoit yaratadi. Aksincha, qo’pol yoki noaniq nutq o’quvchilarda ishonchsizlik va darsga bo’lgan salbiy munosabatni keltirib chiqarishi mumkin. Shu bois nutq texnikasi o’qituvchining pedagogik odobi va muloqot madaniyati bilan chambarchas bog’liqdir.

Shuningdek, pedagogik jarayonda nutq texnikasi bilimlarni tizimli va mantiqiy yetkazish imkonini beradi. O’qituvchi fikrni izchil bayon etib, tushunchalar o’rtasidagi bog’liqlikni aniq ko’rsata olsa, o’quvchilarda yaxlit tasavvur shakllanadi. Bu esa bilimlarning mustahkamlanishiga va ularni amaliyotda qo’llash ko’nikmasining rivojlanishiga olib keladi. Nutq texnikasi rivojlangan o’qituvchi murakkab mavzularni ham sodda va tushunarli shaklda izohlab bera oladi, bu esa ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta’lim samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. O’qituvchining nutqiy mahorati o’quvchilarning bilimni o’zlashtirish darajasi, darsga bo’lgan qiziqishi va umumiy ta’lim natijalariga bevosita ta’sir ko’rsatadi. Shu sababli pedagoglarning nutq texnikasini doimiy ravishda rivojlantirib borish ta’lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Pedagogik jarayonda nutq texnikasining ta’lim samaradorligiga ta’siri chuqur psixologik va didaktik asoslarga ega bo’lib, u ta’lim jarayonining barcha bosqichlarida o’z ifodasini topadi. O’qituvchining nutqi orqali bilimlar yetkaziladi, munosabatlar shakllanadi va tarbiyaviy ta’sir amalga oshiriladi. Shu sababli nutq texnikasi pedagog faoliyatining ajralmas tarkibiy qismi sifatida qaraladi. O’qituvchining ovoz imkoniyatlaridan to’g’ri foydalanishi, nutq sur’atini dars mazmuniga mos ravishda boshqarishi va so’zlarni aniq talaffuz qilishi o’quvchilarning eshitish va idrok etish jarayonini yengillashtiradi hamda bilimlarni ongli o’zlashtirishga yordam beradi.

Pedagogik jarayonda nutq texnikasi o’quvchilarning diqqatini jamlash va uni uzoq vaqt davomida saqlab turishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ifodali va jonli nutq darsni qiziqarli jarayonga aylantiradi, o’quvchilarda mavzuga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi. O’qituvchining intonatsiya va urg’ulardan o’rinli foydalanishi muhim tushunchalar va asosiy g’oyalarni ajratib ko’rsatishga xizmat qiladi. Natijada o’quvchilar dars mazmunini yaxshiroq tushunadilar va eslab qoladilar. Bu holat ta’lim samaradorligining oshishida muhim omil hisoblanadi.

Nutq texnikasining samarali bo’lishi pedagogik muloqot sifatini ham belgilaydi. O’qituvchining ochiq, muloyim va ishonchli nutqi o’quvchilar bilan o’zaro hurmatga asoslangan munosabatni shakllantiradi. Bunday muhitda o’quvchilar savol berishdan, fikr bildirishdan tortinmaydilar, bu esa dars jarayonida faol ishtirokni ta’minlaydi. O’quvchilarning nutqiy faolligi oshgani sari ularning tafakkuri rivojlanadi, bilimlarni mustaqil o’zlashtirish ko’nikmalari shakllanadi. Shu jihatdan nutq texnikasi faqat o’qituvchi nutqiga emas, balki o’quvchilarning ham nutqiy rivojiga ijobiy ta’sir ko’rsatadi.

Pedagogik jarayonda nutq texnikasi tarbiyaviy samaradorlikni oshirishda ham muhim o’rin tutadi. O’qituvchining so’z orqali beradigan bahosi, rag’batlantiruvchi yoki tanqidiy fikrlari o’quvchining o’ziga bo’lgan ishonchi va o’qishga bo’lgan munosabatiga bevosita ta’sir etadi. Madaniyatli va odobli nutq o’quvchilarda nutqiy etika, hurmat va muomala madaniyatini shakllantiradi. Bu esa ta’lim jarayonining nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy maqsadlariga ham xizmat qiladi.

Umuman olganda, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta’lim samaradorligini ta’minlovchi muhim pedagogik shartlardan biridir. O’qituvchining nutqiy mahorati darsning mazmunli, tushunarli va ta’sirchan bo’lishini belgilaydi. Nutq texnikasi rivojlangan pedagog o’quvchilarni bilim olishga unday oladi, ularning qiziqishini oshiradi va ta’lim jarayonining yuqori natijalarga erishishini ta’minlaydi. Shu bois nutq texnikasini takomillashtirish pedagoglarning kasbiy rivojlanishida ustuvor yo’nalishlardan biri bo’lib qolaveradi. Pedagogik jarayonda nutq texnikasining ta’lim samaradorligiga ta’siri o’qituvchining kasbiy mahorati va shaxsiy ta’sirchanligini namoyon etuvchi asosiy omillardan biri sifatida qaraladi. Ta’lim jarayonida bilim faqatgina axborot sifatida emas, balki o’qituvchining so’zi, ohangi va muloqot madaniyati orqali o’quvchi ongiga singdiriladi. Shu jihatdan nutq texnikasi o’qituvchining darsni qanday tashkil etishi, mavzuni qanday ochib berishi va o’quvchilarni qanday

ruhantira olishini belgilaydi. To‘g‘ri va ifodali nutq o‘quvchilarda ishonch uyg‘otadi, bu esa bilimlarni qabul qilish jarayonini yengillashtiradi.

Pedagogik jarayonda nutq texnikasi o‘quvchilarning idrok va tafakkur jarayonlariga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. O‘qituvchining nutqi mantiqiy va izchil bo‘lsa, o‘quvchilar tushunchalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni oson anglaydilar. Nutq sur‘atining o‘rtacha va vaziyatga mos bo‘lishi o‘quvchilarning eshitish orqali qabul qilish qobiliyatini oshiradi. O‘rinli pauzalar esa o‘quvchilarga eshitilgan axborotni tahlil qilish va xulosa chiqarish imkonini beradi. Bunday nutqiy tashkil etilgan dars o‘quvchilarning bilimni mustahkam o‘zlashtirishiga xizmat qiladi.

Nutq texnikasining ta‘lim samaradorligiga ta‘siri darsda psixologik qulay muhit yaratishda ham namoyon bo‘ladi. O‘qituvchining xotirjam, muloyim va ishonchli nutqi o‘quvchilarda xavfsizlik va qo‘llab-quvvatlanish hissini uyg‘otadi. Natijada o‘quvchilar o‘z fikrini erkin bayon etishga, savollar berishga va muhokamalarda faol qatnashishga moyil bo‘ladilar. Bu holat ta‘lim jarayonining interfaol tus olishiga va o‘quvchilarning bilish faolligi oshishiga olib keladi.

Shuningdek, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta‘limning tarbiyaviy samaradorligini ham oshiradi. O‘qituvchining nutqida namoyon bo‘ladigan hurmat, sabr-toqat va odob o‘quvchilar uchun namuna bo‘lib xizmat qiladi. So‘z orqali berilgan rag‘batlantirish o‘quvchining o‘ziga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi, ehtiyotkor va o‘rinli tanqid esa uning o‘z ustida ishlashiga undaydi. Shu tarzda nutq texnikasi o‘quvchi shaxsining har tomonlama rivojlanishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta‘lim samaradorligini ta‘minlovchi muhim pedagogik omil hisoblanadi. O‘qituvchining nutqiy mahorati dars mazmunini chuqur anglash, o‘quvchilarning faolligini oshirish va ta‘lim-tarbiya jarayonida yuqori natijalarga erishishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Shu sababli pedagoglar nutq texnikasini doimiy ravishda takomillashtirib borishlari ta‘lim sifatini oshirishning muhim sharti bo‘lib qoladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta‘lim samaradorligini belgilovchi muhim omillardan biridir. O‘qituvchining nutqiy mahorati o‘quvchilarning bilimlarni chuqur va ongli o‘zlashtirishiga xizmat qiladi. Shu sababli bo‘lajak o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida nutq texnikasini rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratish zarur. Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonda nutq texnikasi ta‘lim samaradorligini oshiruvchi yetakchi omillardan biri hisoblanadi. O‘qituvchining ravon, aniq va ifodali nutqi o‘quvchilarning bilimni ongli o‘zlashtirishiga, dars jarayonida faol ishtirok etishiga hamda mustaqil fikrlash ko‘nikmalarining rivojlanishiga xizmat qiladi. Nutq texnikasi orqali o‘qituvchi nafaqat bilim beradi, balki o‘quvchi shaxsiga tarbiyaviy ta‘sir ko‘rsatadi, ijobiy psixologik muhitni shakllantiradi va o‘zaro muloqotni mustahkamlaydi. Shu bois bo‘lajak va amaldagi pedagoglarning nutq texnikasini doimiy ravishda rivojlantirib borish ta‘lim sifatini yuksaltirish, pedagogik mahoratni oshirish va zamonaviy ta‘lim talablariga mos, raqobatbardosh o‘qituvchi shaxsini shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi. Xulosa o‘rnida shuni ta‘kidlash joizki, pedagogik jarayonda nutq texnikasi o‘qituvchining kasbiy faoliyatini belgilovchi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. O‘qituvchining so‘zlash uslubi, ovoz ohangi, nutqning mantiqiyiligi va ifodaliligi ta‘lim mazmunining o‘quvchi ongiga qay darajada samarali yetib borishini belgilaydi. Nutq texnikasi mukammal shakllangan pedagog dars jarayonini mazmunli, tushunarli va qiziqarli tashkil eta oladi, bu esa o‘quvchilarning bilimlarni puxta o‘zlashtirishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, nutq texnikasi ta‘lim jarayonida pedagogik muloqot va tarbiyaviy ta‘sirning asosiy vositasi bo‘lib xizmat qiladi. O‘qituvchining madaniyatli va ta‘sirchan nutqi o‘quvchilarda hurmat, ishonch va ijobiy munosabatni shakllantiradi. Bunday muhitda o‘quvchilar erkin fikr bildiradilar, darsda faol ishtirok etadilar va o‘rganilayotgan mavzuga qiziqishlari ortadi. Natijada ta‘lim jarayoni faqat bilim berish bilan cheklanmay, o‘quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, bo‘lajak o‘qituvchilarda nutq texnikasini rivojlantirish va pedagogik jarayonda undan samarali foydalanish ta‘lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Nutqiy mahoratga ega bo‘lgan pedagog zamonaviy ta‘lim talablariga javob bera oladigan, o‘quvchi bilan samarali muloqot o‘rnata oladigan va jamiyatda o‘z o‘rniga ega bo‘lgan barkamol avlodni tarbiyalashga qodir mutaxassis sifatida shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Saidova N. Pedagogik nutq va ta'lim samaradorligi. – Toshkent, 2020.
2. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2022.
3. UNESCO. Teaching Effectiveness and Communication, 2021.

MUNDARIJA:

Nazarov Akmal Mardonovich		Talabalarda kreativ va innovatsion ilmiy faoliyatning psixologik jihatlari	6
Rustamov Shuxratovich	Shavkat	Talabalarni innovatsion kompetenligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	10
Ostanov Sharifovich	Shuxrat	Art-terapiya metodlari yordamida talaba-yoshlarning kreativ fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning psixologik asoslari	14
Axmadov Rahmat o‘g‘li	Nazirjon	O‘smirlarda konstruktiv xulq-atvorni shakllanishining ijtimoiy psixologik omillari	19
Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li		Sud psixologik ekspertizasida shaxsning emotsional holatini baholash	24
Axtamova G‘ayratovna	Ferangiz	O‘smirlik davridagi destruktiv xulq-atvorni psixoprofilaktika qilish va kreativlikni faollashtirishga yo‘naltirilgan psixologik yondashuvlar	30
Ashrapov Namoz o‘g‘li	Nodirbek	O‘smirlarda kognitiv rivojlanishning ijtimoiy-psixologik determinantlari va ularning shaxsiy rivojlanishdagi o‘rni	35
Hamroyev Jasur		Talabalari o‘rtasida sun‘iy intellekt vositalari yordamida kreativ fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish	40
Axmedova Rahmat qizi	Zarina	Loyihaviy yondashuv asosida bo‘lajak o‘qituvchilarning fasilitatorlik faoliyatiga tayyorlash mexanizmini takomillashtirish	44
Khakimov Shodievich	Shukhrat	Methods of studying the military servant and the military team	49
N.Z.Jumayev		Raqamli davrda ijtimoiy media va sun‘iy intellektning yoshlar ruhiy salomatligiga ta’siri	56
Sharopov Suxrob Shodi o‘g‘li		Talabalarni kognitiv va metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari	60
Boboqulova Komil qizi	O‘g‘iloy	Shaxslararo manipulyatsiya va nazorat mexanizmlari: emotsional ekspluatatsiyaning psixologik asoslari	64
Saidova Nu‘monovna	Nodira	Yoshlar kreativ va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda pedagogik psixologiyaning roli	68
Bobojonova Husniddin qizi	Dilnura	Dezadaptatsiyalashgan o‘smirlarda adaptatsiya jarayoni rivojlanishining ijtimoiy-psixologik mexanizmlari	73
Абдужабборов Тохиржон Курбанович		Особенности течения и лечения atopического дерматита в зависимости от возраста по данным наблюдений в андижанской области	78

Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich Narzullayeva Iroda Jaloliddin qizi	Tijorat banklarida investitsiyalarni jalb etishda xorij tajribasi	82
Nurmuxammedova Nilufar Alijon qizi Temirova Mashhuraxon Muhammadaminovna	O‘zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o‘tish bosqichida xotin-qizlar liderlik faoliyatini rivojlantirishning huquqiy asoslarining mustahkamlanishi	89
Maxmudova Zulfiya Mexmonovna	Qo‘riqlash xizmati xodimlari kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	92
Sanoyeva Mohigul Odil qizi	Klassik pedagogik merosni modernizatsiya qilishning zamonaviy talablari va ularni ta’lim amaliyotiga joriy etish mexanizmlari	103
Xolmirzayeva Mushtariybegim U. Abdullayev	Bobi oliy: usmonli davlatining boshqaruv markazi va evolyutsiyasi	107
Dilmurodov Elyorjon Ilg'or o'g'li	Civil society and globalization: the harmony of national values and modern trends	110
Eshpo'latova Xilola Davron qizi	Fransuz tilini o'rganish jarayonida audiovizual materiallar yordamida talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirish	116
Abdusalimova Zukhraxon Bakhtiyor qizi	Teaching methodology of the uzbek language for the foreign students	119
Abdullayeva Dildora Muhiddin qizi	Frazeologik sinonimlarning struktur turlari	122
Panaeva Sarbinaz Uzaqbergenovna	Insonlar orasida fabbing (phubbing) holatining paydo bo‘lishi va uning ijtimoiy-psixologik oqibatlari	125
Toshturdiyev Nurbek Nurali o‘g‘li	Jadid ziyolilarining hayot tarzi va ijtimoiy mas’uliyat hissi: ma’rifat va fidoyilik omillari	130
Uzoqova Gulzoda	Konstitutsiya – erkin va farovon hayot garovi	134
Xilola Xolikova Gulamovna, Siroj Nematov G‘ulom o‘g‘li,	Maktab muhitining o‘quvchilar emotsional holatiga psixologik ta’siri	137
Sultonmurod Mamasoliyev Olimjon o‘g‘li	Psychological benefits of gamified bilingual learning: a meta-analysis of motivation and well-being	141
Qodriqulova Fotima Ulug‘bek qizi	Azot fiksatsiyasi va innovatsiyalar: yasmiq yetishtirishning yangi bosqichi	146
Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna	Turkiy adabiyotda shaxs kamoloti: Hofiz Xorazmiy didaktik qarashlari misolida pedagogik model	150
Obidova O.	Ta’lim psixologiyasi nuqtayi nazaridan zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta’siri	154
Xasanova Nazokat Shavkatbek qizi	Inson huquqlarini xalqaro himoya qilish mexanizmlari	159
Abdug‘ofurov Muhammadqodir	Milliy me’morchilik uslublarida zamonaviylik va restavratsiya muammolari	163

Olimova Sarvara Sobitxon qizi		Nogironligi bo'lgan shaxslarning kutubxonalar orqali ijtimoiy integratsiyasi va madaniy hayotga qo'shilishi	166
Jamaldinov Sarvar Azimjanovich		Raqamli ta'lim jarayonlarini o'rgatishning bo'lajak pedagoglar tarbiyaviy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati	171
Olimova Sarvaraxon Sobitxon qizi		Sensorinevral eshitish nuqsoniga ega bolalarda rivojlanish dinamikasi: tibbiy va pedagogik qarashlar	176
Mamatqulov Botir		The interpretation of personal tragedy in the short stories of nazar eshonqul	181
Bobokalonov Rajab Ostonovich		Tibbiy terminlarda lisoniy lakuna hodisasi	188
Murodjonova Dilzoraxon qizi	Tolibjon	“Tolerantlik” tushunchasining mazmun mohiyati	191
Iskandarov Abdug'aniyevich	Sherzod		
Туйбаева Бахтияровна	Саида	Психологические механизмы самозащиты студентов	194
Tursunbayeva Durdonaxon qizi	Adxamjon	Atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy konsepsiyalari: muammo va yechimlar	198
Ismoilova Saidali qizi	Zulayho	Umumta'lim maktablarida xulqi og'ishgan o'quvchilarning shaxs xususiyatlarini kompleks diagnostika qilish	203
Masharipova Rahimovna	Saida	Zamonaviy oilalarda emotsional intellektni boshqarishning ijtimoiy- psixologik mexanizmlarini ishlab chiqish	208
Abdujobborova Rayhona Adhamjonqizi		Xotira turlaridan qanday qilib samarali foydalanish kerak.o'quvchilar uchun praktik tafsiyalar	212
Arslanova Aleksandrovna	Dilnoza	Nutqiy rivojlanish bilan mantiqiy fikrlash o'rtasidagi bog'liqlik: lingvistik kompetensiya.	216
Mirzayev Xasanjon o'g'li	Ismoiljon		
Xasanova Kumushbek qizi	Aziza	Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar	219
Xolboyev Axmadillo o'g'li	Izzatillo	Talabalarining akademik muaffaqiyatiga ta'sir etuvchi psixologik omillarning tahlili: o'zini- o'zi tartipka solish strategiyalari	223
Кабулов Толыбаевич	Саулат	Основные принципы и теория преподавания русскому языку и литературе	226
Saitova Komila G'ulom qizi		Stressga chidamlilikning psixologik determinantlari: ong, iroda va emotsional o'zini boshqarishning o'zaro aloqasi	231
Ro'ziyeva Sitora qizi	Odil	Nega ingliz tili dunyo tili hisoblanadi?	234
To'ychiyeva Sherquzi qizi	Madinaxon	Mustaqil ta'lim metodlarining o'quv motivatsiyasiga ta'siri	237
Murodjonova Dilzoraxon qizi	Tolibjon	Kimyoning kriminalistikadagi o'rni	240